

مجله علمی و ادبی

صراط مستقیم

۱۳۲۶

مطبعه و محل اداره :

جمال اوغلنده امنیت

سندوفی جوادونده

شنگول یقوشنده

۲۵ نوسرو

سلاکمز موافق آثار

جدیدیه مع الممنونیه

قبول اولنور

درج ایله این آثار اعاده اولنار

دیر ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاست ، و سایر ایلمده و بالخاصه احوال و شیوه اسلامیه و عت ابر و هفته ده بر نشر اولنور .

صاحب و مؤسسلری :

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

آبونه بدلی

سنه لکی

غروش

۳۵

۶۵

ممالک عثمانیه ایچون

روبله

۳۰۵

۶۰۵

روسیه

فرائق

۹

۱۷

سائر ممالک اجنبیه

در سعادتده نسخہ سی ۵۹ یاره در

قبرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضلہ آلنیر

یدنجی جلد

۱۲ شوال ۱۳۲۹ پنجشنبه ۲۲ ایلول ۱۳۲۷

عدد : ۱۶۹

دور پیغمبری تاریخچه‌سی

مابعد :

ایکنجی سال هجرتده بیت المقدسدن تحویل توجه ایدیلرک مسجد حرام ، قبله‌گاه اسلام اولدی . قتال مشرکین حقنده اهل ایمانه رخصت ویریلدی .

سیدالمجاهدین افندمز کرک بالذات قوماندا ، کرک اصحابدن برینی قوماندان تعیین ایتک سورتیه بر چوق (غزوه) لر و (سریه) لرتیب ایلدیلر .

غزوات سنیه‌نک اک مشهوری (بدر) غزوه کبراسیدر که بوسنه رمضاننده وقوع بولمش و مات اسلامیه‌نک ایلک اردوسنی تشکیل ایلان ۳۰۵ دلاورک غیرت و بسالتیه ۹۰۰ ی متجاز مشرکدن کیمی اسیر ، کیمی تدمیر ایدلمشدی . مشهور ابوجهل لعینی ده سار صناید قریش ایله مقتولین آره‌سنده بولونویوردی .

هجرتک اوچنجی ییلنده (احد) ملحمه عظماسی واقع اولدی . شجعات مسلمین ۷۰۰ قدر اولوب کفار مشرکین ایسه ۳۰۰۰ مقدارنده و چوغنی زرهلی ایدی . بدایت حربده مشرکله ، اهل ایمانک صولت شجیعانه‌سنه قارشلی مجبور فرار اولدی . لکن ، احد طاغنک کدیکنه تعیه بویورولان تیراندازلرک امر پیغمبری خلافتنه موقعلرندن آریلماسی اوزهرینه مشرکله او وقت سواری قوماندانی بولونان (خالد بن الولید) اورادن کچوب اسلام اردوسنی آرقادن قوشاتدی .

مسلمانلر ایکی قیلیچ آره‌سنده قالدیلر حضرت حمزه (وحشی) نامنده کی بر کوله‌نک کریدن فیرلاندینی حربه ایله شهید دوشدی . یتیم قدر صحابی مرتبه شهادته ایردی . بی‌السیف افندیمزده مجروح اولدی . مشرکین تلفاتی یکریمی اوتوز مقداری ایدی . نتیجه حربده غالب ، مغلوب بللی اولقسزین آریلندی .

بشنجی سال هجریده کی (خندق) غزوه‌سی ده غزوات مشهوره دندر :

قبائل مشرکه‌نک اتفاقیه طوبلانان ۱۰۰۰۰ ی متجاوز بر قوتک هجوم ایده جکی بلده طاهرده دیوماسیله اصحاب کرامدن (سلمان فارسی) نک توصیه‌سنه اتباعاً مدینه اطرافه خندق قازیلوب تدافعی بر وضعیت آیلندی . افندیمز بالذات حفریات ایله اوغراشمق وطاش ، طوپراق طاشیمق صورتیه اصحابی تشویق بویوردی . مشرکله کلوب مدینه‌نی محاصره ایتدیلر . صفوق و قحط مناسبتیه اهل اسلام هم اوشویور ، هم‌ده ییه‌جک شی بولامیوردی . نهایت خندق قارشیننده اوق اتوب طوران مهاجمیندن مشهور (عمرو بن عبدود) ایله دیگر بر قاج کشی حیوانلرینی زورلایوب خندق کچدیلر . عمرو ، حضرت علینک ضربه‌سیله بیروح اوله‌رق یره

سه‌ریلدی . یاننده کی (نوفل بن عبدالله) ده (زبیر بن العوام) ک قیدیجه ایکی به آریلادی . اوبرلری جان قورقوسیه خندق آتلامایه مجبور اولدیلر .

ایرتسی کونی مشرکین آره‌سنه نفاق دوشدی . اقسام اوسق‌ده شدتلی بر بورا چیقدی . اوردولری بوزولدی . اموال واشیایی بر اقوب قاجدیلر . اهل اسلام اونلری اغتنام ایتدی .

آلتنجی سنه هجریه‌سنده رسول‌الله افندیمز (عمره) نیتیه و ۱۵۰۰ قدر صحابی معیتیه مکه‌یه عزیمت بویوردی . (حدیبیه) موقعنده قریشک ممانعت ایدیلر جکی خبر آنسیله محاربه ایچین (خراش بن امیه الحزاعی) نی ایسته‌دیلر . فقط وقوع بولان مداخله اوزرینه قور تولوب حضور پیغمبری‌یه عودتله عرض کیفیت ایتدی . تکرار (عثمان بن عفان) ی بوللادی . بر آرائق عثمان اولدرمش خبر کاذبی انتشار ایدینجه افندیمز بر اغاج آلتنه اوطوروب اولنجه‌یه قدر قریش ایله محاربه‌دن کوی دوغمه‌ک شرطیه اصحابنه بیعت تکلیف ایلدی . تکلیف نبوی‌نی قبول و ایفاسی تعهد ایتدیلر . شو تعهد مکه‌ده دیولنجه قریشک‌ده یلکنلری صویه ایتدی . مصالحه ایچین (عمرو بن سہیل) ی نزد پیغمبری‌یه مرخص کوندردیلر . بعض شرائط و ۱۰ سنه مدتله مصالحه تکلیف ایدیلیوردی . هپسی قبول بویورولدی . شرائطک بعضیسی اولا اصحاب کرامه آغیر کلدیسه‌ده بالاخه حکمت قبولی آ کلاشیلدی .

یدنجی سنه هجرتده ۴۰۰ پیاده ۲۰۰ سواری ایله (خیبر) ه عزیمت ایدیلرک ۱۰ کون محاصره‌دن سوکرا متعدد قلعه‌لری فتح و تسخیر قیلندی . اسلامدن ۱۵ شهید ، خیبرلی یهودیلردن ۹۳ مقتول واردی . بو محاربه‌ده حضرت علینک فوق‌العاده شجاعتی و بر قلعه قایسینی قوباروب النده قالقان کی قوللاندینی کورولدی . بعدالظفر عودت بویورولدقندن سوکرا « محمد رسول‌الله » عبارته جلیله‌سنی حاوی کوموش بر مهر حک ایتدیریلدی . واو مهر ایله مختوم آلتی قطعه نامه‌هایون یازیلوب حبش نجاشیسی (اصحمه) یه ، مصر حکمداری (مقوقس) ه ، روم قیصری (هرقل) ه ، بلقا ملکلی (حارث بن ابی شمر غسانی) یه ، یمامه حاکمی (هوزه بن علی) یه ، کسرای عجم (خسرو پرویز) ه کوندریلدی .

بونلردن ایلک اوچی آثار احترام کوسته‌ردی . دردنجیسی نامه رسالتی یره آتدی . بشنجیسی : بی ولی عهد تعیین ایدرسه مسلمان اولورم ! دیدی . آلتنجیسی ایسه بارچالامق کستاخلفنده بولوندی . بر آرز سوکرا هر اوچی‌ده غضب الهی‌یه اوغرادی . هجرتک سکزنجی ییلنده قرشیلر ، مصالحه‌نی نقض ایتدکلی جهته ۱۲۰۰۰ قدر عساکر مسلمین ایله و فتح مکه نیتیه عزیمت بویورولدی . بلده مقدسه‌نک بر قسمی صلحاً ، بر قسمی ده حرباً تسخیر اولوندی . دمی هدر ایدیلنلرک بر قاج دانه‌سنندن ماعدا مکه‌لیلر ایچین عفو

کیشیله مکيه عزيمت و فريضه حجي ايضا بويوردي . عرفاتده بليغ
و جامع بر خطبه او قويرب اصحابنه نصيحتلر ويردي . و بوراده
بولونانلر ايشتدکلرني بولونمايانلره تبليغ ايتسين ديدى . بعدالحج
بلده طاهره يه عودت ايله دي . مابعدى وار

طاهر المولوى

تراجم احوال :

شيخ عبدالاحد النورى

مشايخ خلوتيه مياننده فضل و عرفان ايله اشتهار ايلين ذوات
عاليه دن اولوب (۱۰۱۳) ده سيواسده كهواره زيب عالم شهود
اولمشلردر . سن فرقه بعدالوصول مقدمات علمي تحصيله باشلادقلىرى
اشناه داييسى معلم و مرشد اكرمى اولان شيخ عبدالحجيدسيواسى
حضرتلى سلطان محمد خان ثالث طرفدن اولونان دعوت هايونه
امثاللا استانبوله عزيمتلرله برابرلنده الدقلىرى تحصيل و تقيضى
استانبوله اكمال ايله ديلر .

علوم طاهره و باطنه دن اخذ اجازيه مظهر اوله رق مأموراً
للارشاد مدلى به كیده رك بر مدت نشر علم و طريقتله مشغول اولدقلىرى
صوكره (۱۰۳۳) تاريخنده درسه ادته جلب اولونه رق محمد اغاتكيسى
مشيخته بنكام اولديلر . بو ائالرده كى صيت فضل و عرفانلرينه بناء
(۱۰۴۱) ده فاتح سلطان محمد خان و (۱۰۵۱) ده سلطان بايزيد
خان ثانی حضرتلك جوامع شريفه سنه بعده آياصوفيه جامع شريفه
واعظ تعيين بيورلديلر . ايشته بو وجهله وعظ و ارشاد و تالیف
انار ايله اوقاتكذار ايكن (الشیخ عبدالاحد) تركيبيله شعرادن
فيضى افدينك (كندی بزم جنه عبدالاحد) و خلفاسندن شيخ
نظمى افدينك (عبدالاحد افندى اولسون مقیم جنت)
مصراعلىنك دلالتى اولان (۱۰۶۱) تاريخى صفرينك ايلك
جمعه سنده عازم كلشنسرای عقبا اوله رق خارج سورده ايوب نشانچيسنده
مرشد مكرملرى صاحب تالیفات عديده عبدالحجيد سيواسى حضرتلر-
ينك تربه شريفه لرى قربنده وديعه خاك فنا قلنديلر . قدس الله سره العزيز .
علوم باطنه ده و تخصص علم تعبير رؤياده كى اقتدار مرشدانه لرى
مسلم انام ايدى . اوج بطنه قدر سلسله نسب عاليلىرى (شيخ اوحد
الدين عبدالاحد النورى ابن مصلح الدين مصطفى صفاني بن اسماعيل بن
ابى البركات) اولمق اوزره مضبوطدركه بونلردن پدرلى اولان
صفاني افندى زمرة قضاتدن و حضرت عبدالحجيد سيواسى نك جد
الحجيدى ابوالبركاتك بنيره لرى و ماتیق شارح لردن سيواس مفتيسى
اسماعيل افدينك فرزنديدر . والده لرى ده ابوالبركاتك مخدومى محرم
افدينك كريمة لريدر .

عمومی اعلان اولوندى . كعبه مكرمه ده بولونان بوزلرجه پوت
قيريلوب آتيلدى . اهالى فوج فوج كلوب رسول الله بيعت ايلدى .
و مسلمان اولدى .

مكناك فتحندن صوكره قبائل مشركه بقيه سى (حنين) ده نيلن
وايديه طوبلانمايه و عددلرى يكرمى بيك قدره وارمايه باشلدينى
جهتله رسول اكرم افنديمىز ، ۱۲۰۰۰ عسكراه بونلرك تنكيله
عزيمت بويوردي . ابتدا عساكر اسلاميه به هزيمت عارض اولمش
ايسده اشجع المرسلين افنديمزله معتلرنده كى بر قاچ فداكارك ثباتى
سايه سنده بوزغون عسكركرى دونوب مشركينى مجبور فرار
ايله دي ، مسلمانلردن ۴ شهيد ، مشركلردن ۷۰ مقتول دوشدى .
بو محاربه به اشتراك ايدن تقيلر ، قاچوب طائفه قابانديلر .
بالاخره بر قننه چيقارمالرى محتمل اولديغندن افنديمىز اورايه عزيمتله
قلمه يى محاصره ايتدى . محصورين ايجريدن اوق آتيور و محاصرينى
محروج و مقتول دوشورويوردي . بو اوقلردن اون ايكي صحابي
شربت شهادتى ايجدى . اون سكرز كون دوام ايدن محاصره
نتيجه سنده قلعه نك فتحي ميسر اولماديغى جهتله تسخيلىرى زمان
موعودينه تعلقاً عودت بويورولدى . [۱]

ذات رسالت ، طائفندن (جمرانه) به مواصلا ايدنجيه مال
غنمى اصحاب كرامنه تقسيم ايله يهرك مدينه يه دوندى .

هجرتك دو قوزنجى ييلنده شام طرفه يورومك اوزره اوردو
ترتيب اولوندى . چونكه قيصر ك امريله روملرك بر اردوسى
حاضر لاندغى بو كا متصرف عربلرله اشتراك ايدرك مركز اسلامه
طوغره كلك عزمنده بولوندقلىرى ايشيديلمشيدى . هوالر صيحاچ
وقوراق كيتديكى جهتله مدينه ده قيتلق واردى . يول ايجين آزيق
تداركى مشكل اوليوردي . مقتدر اولانلرك اغانه ويرمه سى امر
ايديلدى . هر كس سعه حالنه كوره تقداً و مالا يارديم ايتدى .
اوتوز بيك كيشيك بر قوت طوبلاندى .

بعض منافقلر بو سفره اشتراك ايتمه ديلر . رسول الله افنديمىز ،
دينى بوتون مسلمانلره يوله چيقدى و (تبوك) موقعنه قدر
كلاى . مسلمان اوردوسنك حدود بويولرينه قدر كلوب ميدان
اوقوماسى روملره دهشت ويردى . يرلردن قيمم ائماديلر . عساكر
مسلمين اوراده ايجيه اوطوروب بلكه دكدن و (ايله) ايله (جربا)
و (اذرح) بلده لرى اهاليسيله مصالحه ايتدكدن صوكره كرى
دوندى .

اوننجى سنه هجرتده هر طرفدن ايلچيلر و مبعوثلر كلدى - كه
بونلره اهل سير اصطلاحنده (وفود) تعبير اولتور - جزيرقه العربده
اهل اسلامه قارشى طور اچق قيله قالمادى . بوسنه افنديمىز ، ۴۰۰۰

[۱] مؤخرأ طائفيلر ، مخصوص آدم كوندرمك صورتيه ذات پيغمبرى به
دخالت ايله ديلر وجهل سى اغانه كلديلر .